

ФІЛОСОФІЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ БІЗНЕСМЕНА

Актуальність теми: сучасний етап розвитку бізнес-середовища, що виник внаслідок всебічного реформування усіх сфер суспільного життя та пошукам держави свого вектору розвитку та ніші в глобальному світі, зумовлює нові тенденції та докорінні зміни в системі управління організацією.

Метою дослідження є виявлення впливу керівника на процес прийняття рішень, аналізі характерних ознак управлінських рішень й процесу їх вироблення та ухвалення, дослідженні філософії, прийняття рішень бізнесменом. **Об'єктом дослідження** є управління як феномен суспільної життєдіяльності, механізми його формування та ефективного функціонування.

Предмет дослідження: управлінські рішення в бізнесі та вплив керівника на процес прийняття рішень. Управлінське рішення – це вибір альтернативи, який здійснюється менеджером у рамках його посадових повноважень і компетенції, спрямований на досягнення визначеної мети організації (підприємства, акціонерного товариства, корпорації, концерну та ін.). За змістом це може бути спосіб дії, план роботи, варіант проекту тощо. Рішення має бути відповідним за ресурсним, правовим та морально-етичним обмеженням. Крім того, завжди слід прагнути до того, щоб рішення було оптимальним (найкращим) і забезпечувало екстремум (максимум чи мінімум) критерію вибору. Узагальненою характеристикою рішення є його ефективність. Ця характеристика включає ефект рішення, що визначає ступінь досягнення цілей і віднесений до витрат на, їхнє досягнення. Рішення є тим ефективнішим, чим більшим є ступінь досягнення цілей і меншими витрати на їхню реалізацію [1, с.156]. Технологія менеджменту розглядає управлінське рішення як процес, що складається з трьох стадій: підготовка рішення; прийняття рішення; реалізація рішення. Підготовка управлінських рішень проводить економічний аналіз ситуації на мікро- і макrorівні, що включає пошук, збір і обробку інформації, та вирішуються виявлені проблеми. На стадії ухвалення рішення здійснюється розробка і оцінка альтернативних рішень і курсів дій, що проводяться на основі різноманітних розрахунків; відбір критеріїв вибору оптимального рішення; вибір і прийняття найкращого рішення. Реалізація рішень приймає заходи для конкретизації рішення і доведення його до виконавців, здійснюється контроль за ходом його виконання, вносяться необхідні корективи і дається оцінка отриманого результату від виконання рішення. Кожне управлінське рішення має свій конкретний результат, тому мета управлінської діяльності полягає в знаходженні таких форм, методів, засобів та інструментів, які могли б сприяти досягненню оптимального результату в конкретних умовах і обставинах. На процес прийняття управлінських рішень впливає безліч факторів. Найважливішими з них є: ступінь ризику - завжди існує імовірність прийняття неправильного рішення, яке може несприятливо впливати на організацію [6, с.49]. Ризик - фактор, який бізнесмени враховують свідомо або підсвідомо при прийнятті рішення, оскільки він пов'язаний із зростанням відповідальності; ступінь підтримки керівника колективом - якщо порозуміння і підтримки інших керівників і підлеглих не вистачає, то проблему слід усувати шляхом своїх особистих рис, які повинні сприяти виконанню прийнятих рішень; особисті якості бізнесмена - один з найбільш важливих факторів. До них відносять досвід, професійний рівень, психічні та психологічні особливості, організаторські здібності тощо. Прийняті рішення повинні ґрунтуватися на достовірній, поточній і прогнозованій інформації, аналізі всіх факторів, що впливають на рішення, з урахуванням передбачення його можливих наслідків. Керівники зобов'язані постійно і всебічно вивчати інформацію, що надходить для підготовки і прийняття на її основі управлінських рішень. Для того щоб більше розкрити зміст управлінського рішення доцільно звернути увагу на ті функції, які воно виконує. Таких функцій виділяють три: 1) Керуюча, яка проявляється в тому, що будь яке рішення розробляється з орієнтуванням на певну стратегію управління соціально- економічною системою з урахуванням її довгострокової перспективи. 2) координуюча, яка визначає місце кожної ланки, кожного підрозділу, а також кожного працівника господарюючого суб'єкта у вирішенні завдань, поставлених управлінським рішенням; 3) мобілізуюча полягає в тому, що управлінське рішення забезпечує заданий рівень активізації і трудового колективу, і окремих виконавців для досягнення результатів, визначених відповідним рішенням. Безперечно, менеджер, розробляючи певне управлінське рішення, завжди спирається не тільки на свої професійні (спеціальні) знання та життєвий досвід, але й значний масив теоретичних знань, накопичених вченими різних країн протягом багатьох століть. Також важливим фактором є відповідальність за результати прийняття і виконання (чи невиконання) управлінського рішення. Стиль управління - стійка система засобів, методів і форм впливу керівника з колективом, спрямована на виконання місії організації й обумовлена об'єктивними суб'єктивними факторами протікання управлінського процесу [2, с. 465]. На прийняття рішень бізнесмена можуть впливати як об'єктивні, так і суб'єктивні чинники. Розробка і реалізація управлінських рішень вимагає від керівників широкого погляду на склад рішення та можливі результати. Рішення можна класифікувати за численними ознаками. Проте, визначальним моментом є умови, в яких приймається рішення. Зазвичай рішення приймаються в обстановці визначеності або ризику (невизначеності). Згідно іншої класифікації, розглядають види рішень за терміном: довгострокові, середньострокові й короткострокові; за частотою прийняття є одноразові (випадкові) і повторювані; за широтою охоплення загальні і вузькоспеціалізовані; за складністю прості і складні; за жорсткістю регламентації контурні, структуровані й алгоритмічні. Виділяють також організаційні, інтуїтивні і раціональні рішення. Організаційні зумовлені обов'язками людини та можуть обумовлюватися як в напрямках, заданих організацією, так мати інноваційний характер. Прийняття рішень це психологічний процес, тому способи їх вибору можуть варіюватися від спонтанних до високологічних [7, с. 5]. Виходячи з цього, розуміємо, що даний процес може набувати інтуїтивного та раціонального характеру. Інтуїтивні рішення бізнесмена приймаються на основі відчуттів, а раціональні мають під собою ґрунт знань та досвіду. І неможливо однозначно дати відповідь на те, який характер вибору рішення є кращим. Здавна, це питання було предметом численних дискусій багатьох філософів, внаслідок чого виникли такі напрями філософської думки як крайній сенсуалізм і крайній раціоналізм. Обидва вони характеризуються однобічністю підходу: перший надмірно звеличував чуттєве пізнання і принижував роль мислення, а другий перебільшував роль мислення і применшував значення чуттєвого. Насправді, краще використовувати два види мислення, оскільки вони є лише двома сторонами єдиного пізнавального процесу. Тому вибір рішення бізнесменом повинен ґрунтуватися на поєднанні чуттєвих та раціональних

відчуттів. Вагомим є те, що в рішеннях бізнесмена відображається його особистісний профіль. Будь-яка думка виникає внаслідок внутрішнього аналізу людини, тобто відображає індивідуальні особливості керівника. В науці виділяють такі види особистих рішень: 1. Рішення врівноваженого типу найбільш продуктивна тактика прийняття рішень. Вона властива людям, які заздалегідь аналізують умови та вимоги завдань, приділяють однакову увагу висуненню та перевірці гіпотез. 2. Імпульсивні рішення властиві людям, у яких процес побудови гіпотез різко переважає над діями з їх перевірки та уточнення. Це призводить до того, що процес прийняття рішень минає етап обґрунтування та перевірки. 3. Інертні рішення є результатом дуже невпевненого й обережного пошуку. 4. Ризиковані рішення нагадують імпульсивні, але відрізняються від них. Якщо імпульсивні рішення перестрибують через етап обґрунтування гіпотези, то ризиковані все ж його не обходять, але до їх оцінки людина приходить лише після того, як виявлена невідповідність. У кінцевому підсумку, хоча і з запізненням, елементи побудови гіпотез та їх перевірки врівноважуються. 5. Рішення обережного типу це рішення, до яких підходять з особливою ретельністю оцінки гіпотез. Перш ніж прийти до висновку, людина здійснює безліч різноманітних підготовчих дій. Обережних людей більше лякають помилки, ніж радують успіхи. Тактичним завданням таких людей є уникнення помилки [4, с. 168]. Людина-бізнесмен покликана приймати рішення все своє життя. Ці рішення в різних випадках можуть набувати як економічного, так неекономічного характеру. Важливими для такої людини є прийняття рішень, які вплинуть безпосередньо на її бізнес, на її авторитет чи імідж компанії, на рівень визнання цієї людини та її діяльності у суспільстві, ставлення її партнерів та конкурентів до неї тощо. Тому у виборі особистих рішень слід дотримуватися основних правил [5, с. 20]: 1. Задумуватися над змістом конкретних бажаних результатів. 2. Встановлювати терміни прийняття рішення і дотримуватися їх. 3. Готуватися до різних варіантів вирішення справи і порівнювати їх з бажаним результатом. 4. Не брати до уваги багато порад, вирішувати самостійно. 5. Зупинитися на першому рішенні. Саме воно повинно передбачати досягнення необхідного результату. Найважче прийняти рішення тоді, коли у бізнесмена відсутній достатній обсяг інформації. У такому випадку найкраще проконсультуватися з експертами, який допоможе у вирішенні проблеми та прийнятті правильних рішень. Проте є проблеми, які виходять за сферу компетенції спеціаліста, коли кращу пораду для їх вирішення дадуть члени родини або друзі [3, с. 52-53].

Висновки. Сучасне економічне та політичне життя суспільства вимагає від бізнесмена постійного пошуку. У пошуках психологічного спокою людина заглиблюється в релігію, мистецтво, філософію, спираючись на які також приймає і реалізовує рішення в усіх сферах суспільного життя і особливо в найбільш динамічній його сфері бізнесу [1, с. 122]. Рішення це вибір альтернативи. Прийняття рішень базується на свідомому і цілеспрямованому характері. Характер такого вибору в значній мірі залежить від ступеня повноти і певної інформації, якою володіє людина. Окрім цього, в рішеннях бізнесмена зображаються внутрішні якості, відповідно до чого здійснюється така класифікація особистих рішень: рішення врівноваженого типу, імпульсивні рішення, інертні рішення, ризиковані та рішення обережного типу. Прийняття рішень є найважливішою справою діяльності бізнесмена. Його рішення впливають на економічні, організаційні, соціальні, правові і технологічні інтереси компанії, а також відбиваються на економіці держави й світового прогресу. Тому бізнесмен повинен вміти приймати рішення, що позитивно впливали б як на його особистість, так на власну справу і суспільний добробут.

Література

1. Воронкова В.Г. Управління людськими ресурсами: філософські засади: [навч. посібник] / В.Г. Воронкова, А.Г. Беліченко, О.М. Попов. – к.: Професіонал, 2006. – 576 с.
2. Кремень В.Г. Філософія управління: [підручник] / В.Г. Кремень, С.М. Пазиніч, О.С. Пономарьов. – К.: Знання України, 2007. – 360 с.
3. Гончарук Т., Гурик М. І, Шумка М. Л. Філософські проблеми державного управління. Навч. посібник. Тернопіль. - Економічна думка, 2010. - 126 с
4. Гончарук Т. В. Олександр Кульчицький в контексті світової філософії: Монографія. - Тернопіль: Економічна думка, 2005.- 279с
5. Гурик М. І., Гончарук Т. В., Шумка М. Л. Філософські проблеми державного управління. Навч. посібник. Тернопіль. - Економічна думка, 2010. -126 с.
6. Гончарук, Т. В. Філософія сучасного українця у форматі інноваційного суспільства / Т. В. Гончарук // Наукові записки. Сер. Філософія. - Острого: Національний університет «Острозька академія», 2011. - Вип. 9.
7. Глушко Т. П. Філософія економіки: структурно-методологічний аналіз: дис. к.ф.н.: 09.00.03 / Глушко Т. П. – К.: 2006. – 182 с. 5